

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้แก่ส่วนราชการเพื่อใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้จำเป็นต้องมีการควบคุมงบประมาณรายจ่ายและบันทึกรายการใช้จ่ายเงินต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐานสำหรับการบริหารงานของส่วนราชการนั้น ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- 1 งานงบประมาณ
- 2 งานการเงิน
- 3 งานบัญชี

งานดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานของส่วนราชการ จำเป็นที่จะต้องให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็วและได้ประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทัน่วงที เพื่อให้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แต่จากการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีหน่วยงานย่อยนั้น ข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการ มักผิดพลาดไม่ตรงกัน เพราะข้อมูลไม่ได้มาจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน แต่เป็นการสร้างข้อมูลขึ้นมาใหม่ในแต่ละงาน ดังนั้นควรจะมีการรวมระบบงานงบประมาณ ระบบงานการเงิน และระบบบัญชีเข้าเป็นระบบเดียวกัน ข้อมูลจะได้มาจากแหล่งเดียวกัน ซึ่งในการพัฒนาระบบงานงบประมาณการเงิน และบัญชีนี้ต้องอาศัยระบบงานที่สามารถใช้แฟ้มข้อมูลร่วมกันได้ ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ช่วยเพิ่มความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาระบบงานงบประมาณ ระบบงานการเงิน สำหรับหน่วยงานที่มีหน่วยงานย่อยพบปัญหาหลายประการดังนี้

- 1 ข้อมูลการเบิกจ่ายเงินไม่ตรงกันระหว่างหน่วยงานย่อยที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณกับหน่วยงานย่อยที่ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

2 ข้อมูลการโอนหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณไม่ตรงกันระหว่างหน่วยงานย่อยที่ใช้
จ่ายเงินงบประมาณกับหน่วยงานย่อยที่ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

3 ข้อมูลที่ไม่ตรงกันระหว่างระบบงานงบประมาณ, ระบบงานการเงิน

4 เอกสารที่ใช้ในระบบงานมีขั้นตอนการปฏิบัติงานหลายขั้นตอนยากต่อการติดตามว่า
ถึงขั้นตอนใดแล้ว

5 ใ้รายงานเกี่ยวกับสถานะภาพของการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนแก่ผู้บริหารล่าช้า
ไม่ทันต่อความต้องการใช้งาน

6 ใ้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารงานทุกชั้น เพื่อนำไปวางแผนหรือตัดสินใจไม่
ทันต่อความต้องการ

จากปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้น ผู้วิจัยเห็นสมควรที่จะนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบ
งานงบประมาณและงานการเงินของส่วนราชการที่มีหน่วยงานย่อยเพื่อช่วยแก้ปัญหา โดยวาง
ระบบฯ และทดลองใช้ที่กองคลัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวเหตุผลและทฤษฎี

ขั้นตอนและวิธีการงบประมาณจะต้องดำเนินการดังนี้

1 การจัดทำค่าของงบประมาณ

เงินงบประมาณแผ่นดินเป็นงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้กับส่วนราชการเป็น
ประจำทุกปีเพื่อให้ส่วนราชการนำไปใช้จ่ายและดำเนินงานซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม ไปจนถึง
30 กันยายน ของปีถัดไป ดังนั้นส่วนราชการจะต้องจัดทำค่าของงบประมาณเพื่อเสนอร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อรัฐสภาเพื่อออกพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายมา
บังคับใช้ในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาล

2 การขอเงินประจำงวด

เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศใช้แล้ว ก็จะดำเนินการขอ
เงินประจำงวดไปยังสำนักงานงบประมาณ ซึ่งระยะเวลาของการขอเงินประจำงวดนั้นสำนักงาน
งบประมาณจะจัดสรรให้ใช้จ่ายในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ก่อน ซึ่งตามปกติจะแบ่งเป็น 3 งวด งวดละ

4 เดือน

3 การวางฎีกาและการเบิกจ่ายเงินประจำงวด

เมื่อได้รับอนุมัติเงินประจำงวดแล้ว ส่วนราชการจะวางฎีกาขอเบิกเงินจาก

กรมบัญชีกลาง และเมื่อกรมบัญชีกลางอนุมัติฎีกาแล้ว ก็สามารถเบิกเงินประจำงวดไปใช้จ่ายตาม ส่วนราชการต้องการ

4 การตรวจสอบ

เมื่อมีการใช้จ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายจะต้องมีการลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน สำหรับการตรวจสอบ ซึ่งจะตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบว่าได้ใช้จ่ายเงินไปจริงตามที่เบิกหรือไม่และได้จ่ายไปในงานตามที่กำหนดไว้หรือไม่ การตรวจเงินแผ่นดินจึงนับว่าเป็นวิธีการอันสำคัญที่จะควบคุมการบริหารด้านการเงินไม่ให้รั่วไหล และเหมาะสมกับความจำเป็นในการปฏิบัติงาน

5 รายงานต่าง ๆ

เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้มีการรายงานผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ตามปกติก็เป็นการรายงานตามระยะเวลาของเงินประจำงวด เพื่อสามารถทราบผลการปฏิบัติงานตามแผนบริหารที่กำหนดไว้ว่ามีผลสืบหน้าไปประการใด และรายงานสถานะเงินงบประมาณเพื่อทราบถึงการดำเนินงานและฐานะเงินคงเหลือปัจจุบัน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาเงินประจำงวดในงวดต่อไป และจะใช้เป็นผลในการตั้งงบประมาณปีต่อไปด้วย

จากขั้นตอนดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าการควบคุมงบประมาณในการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและระยะเวลาของการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนมีระยะเวลาที่แน่นอน ดังนั้นรายงานต่าง ๆ จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานของส่วนราชการเพื่อให้การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด แต่เนื่องจากเกิดปัญหาความล่าช้าของรายงานและข้อผิดพลาดของข้อมูล

ระบบงานควบคุมงบประมาณของกองคลัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบันได้มีการใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานย่อยเบิกจ่ายเงินงบประมาณคือ คณะ, สถาบันโดยหน่วยงานย่อยจะจัดทำใบสำคัญเบิกเงิน หรือฎีกาภายในมาที่หน่วยงานย่อยที่ควบคุมงบประมาณในที่นี้คือกองคลังเพื่อเบิกเงินตามใบสำคัญเบิกเงินกองคลังจะรับใบสำคัญเบิกเงินแล้วตรวจสอบความถูกต้องของใบสำคัญเบิกเงินว่าถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ จากนั้นนำใบสำคัญเบิกเงินลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อบันทึกรายการตัดยอดเบิกจ่ายเงินงบประมาณของแต่ละหน่วยงานย่อยเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรซึ่งควบคุมตามหมวดรายจ่าย งานและแผนงาน เมื่อบันทึกรายการลงเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว เจ้าหน้าที่จะทำการพิมพ์รายการที่บันทึกนั้นมาตรวจสอบกับฎีกาว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ ถ้าผิดก็ทำการแก้ไข แล้วจัดทำรายงานดังต่อไปนี้

1 รายงานสรุปสถานะเงินงบประมาณแผ่นดิน

- 2 รายงานสรุปยอดเงินงบประมาณคงเหลือแต่ละหน่วยงานย่อยเบิกจ่ายเงินงบประมาณ
- 3 รายงานการใช้จ่ายเงินของแต่ละหน่วยงานย่อยเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อออกแบบระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมงบประมาณการเงินส่วนราชการ สำหรับหน่วยงานที่มีหน่วยงานย่อย และให้ผู้ใช้สามารถเรียกใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน รวมทั้งให้บริการในการสอบถามข้อมูลงบประมาณได้ทันทีทันใด โดยการวางระบบฯ และทดลองใช้งานกับระบบเครือข่ายเฉพาะบริเวณ (LAN:Local Area Network) ที่กองคลัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันกองคลังได้มีการจัดทำระบบงบประมาณเพียงบางส่วน โดยใช้คอมพิวเตอร์ทำงานแบบทำงานโดยลำพัง (Stand Alone) จึงทำให้ข้อมูลซ้ำซ้อน การปฏิบัติงานล่าช้า

ขอบเขตของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานย่อยที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณกับหน่วยงานย่อยที่ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
- 2 เพื่อศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานงบประมาณการเงินของส่วนราชการ
- 3 เพื่อศึกษาถึงระบบงานเมื่อนำคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบงานงบประมาณ ระบบงานการเงินว่ามีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อให้การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4 เพื่อออกแบบระบบงบประมาณสำหรับหน่วยงานย่อยที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณ กับหน่วยงานย่อยที่ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
- 5 เพื่อออกแบบระบบงาน งบประมาณและการเงินส่วนราชการ
- 6 เพื่อสร้างต้นแบบระบบงาน งบประมาณและการเงินส่วนราชการ
- 7 การสร้างต้นแบบระบบนี้ จะทำงานภายใต้ระบบเครือข่ายเฉพาะบริเวณกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

ลำดับขั้นตอนการวิจัย

- 1 ศึกษาการบริหารงานด้านงบประมาณและงานการเงินส่วนราชการ ซึ่งถูกควบคุม

โดยระเบียบหรือพรบ. วิธีการงบประมาณ การศึกษาในเรื่องนี้จึงศึกษาจากเอกสารของสำนักงบประมาณ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ กฎหมายและระเบียบกระทรวงการคลัง คู่มือการบัญชีส่วนราชการและหน่วยงานย่อย

2 ศึกษาขั้นตอน และการดำเนินงานระบบงานงบประมาณและการเงินส่วนราชการของระบบงานปัจจุบัน

3 วิเคราะห์และศึกษาความต้องการของระบบงาน

4 วิเคราะห์สิ่งที่ได้จากการศึกษา เพื่อวางแผนการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้

5 ออกแบบระบบ และขั้นตอนการดำเนินการด้านงบประมาณและงานการเงินส่วนราชการ

6 สร้างต้นแบบระบบงานงบประมาณและงานการเงินส่วนราชการ

7 สรุปผลและเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย

1 เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบงบประมาณ และระบบงานการเงินมีข้อผิดพลาดน้อยลงแต่ทราบผลของรายงานได้เร็วขึ้น

2 สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ให้ทำงานแทน ซึ่งสามารถใช้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีน้อยลง เพราะข้อมูลต่าง ๆ จะมาจากแหล่งข้อมูลคือหน่วยงานงบประมาณและหน่วยงานการเงิน ซึ่งช่วยลดความซ้ำซ้อนของงานได้

3 ทำให้ทราบสถานะเงินงบประมาณแผ่นดินได้ทันต่อความต้องการและถูกต้อง

4 ให้รายงานและข้อมูลแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดการ ทั้งนี้เพราะรายงานงบประมาณรายจ่ายสามารถใช้วัดผลงานช่วยในการตัดสินใจพิจารณาแก้ไขนโยบายที่บกพร่อง

5 ได้ระบบสารสนเทศงบประมาณรายจ่ายที่ทำให้สามารถควบคุมงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ